

sig gjældende i Statens Tjeneste. Dette troer jeg er Universiteternes Feil, og Universiteterne ville vistnok engang komme til at fortryde, at de ikke have aabnet Afgangen for saadanne Videnskaber, som nu mere og mere paa anden Maade søge at bryde sig en Bane og gjøre deres Betydning gjældende. Søvrigt skal jeg tillade mig at bemærke, at den ærede Rigsdagsmand er i nogen Bildfarelse, naar han siger, at Universitetet er lukket for Mænd i en fremrykket Alder (Tscherning: Nei, det har jeg ikke sagt!). Ja, det blev senere fra den ærede Rigsdagsmands Side indskrænket til, at Stipendierne ikke stode saadanne Mænd aabne, men han begyndte med at sige, at Universitetet var lukket for saadanne Mænd. Med Hensyn dertil skal jeg bemærke, at der gives Betingelser, under hvilke enhver Mand kan skaffe sig Afgang, Betingelser, som maaskee ere urigtige — derpaa skal jeg for Tiden slet ikke gaae ind —, men den ærede Rigsdagsmand maa vistnok indrømme mig, at ingen høiere Læreanstalt kan bestaae, uden at kræve Betingelser for Afgangen (Tscherning: Maa jeg bede om Ordet!); ere disse Betingelser ikke opfyldte, da kan Afgang til Underviisningen, idetmindste saaledes, at den gjør Krav paa Ansættelser i Statskassen, ikke tilstedes; men fra det Dreblik af, at disse Betingelser ere opfyldte, da har enhver Mand Afgang, og det er netop den store Forskiel, der er imellem de militaire Dannelesesanstalter og Universitetet, at dette ingen Aldersgrænse kræver. Enhver Mand i hvilken som helst Alder kan indtræde, naar han underkaster sig de fornødne Betingelser, og, naar han har gjort dette og beviist sin Dygtighed til at faae den Afgang, som han ønsker, da er han ligesaa berettiget til Understøttelse gennem Stipendier som alle Andre, idetmindste er det mig ubekjendt, at der eksisterer nogen som helst Skranke i den Henseende. Her ved modificeres i ikke ringe Grad de Baaftande, som ere gjorte af den ærede Rigsdagsmand.

Tscherning: Naar man tager mine Baaftande, saaledes som jeg har gjort dem, saa troer jeg, at, hvad der er sagt, slet ikke rammer dem, og at det endnu mindre rammer

dem modificerede. Jeg har erkjendt, at der for Mænd i en fremrykket Alder, uden at have gennemgaaet den lærde Skolevei, er Midler til at kunne følge Underviisningen ved Universitetet, men jeg har sagt, at det hjælper kun lidt for disse Mænd, som just i den Alder trænge meest til Understøttelse, for at kunne forfølge en saadan Underviisning (Ordføreren: De kunne faae Stipendier!). Ja, jeg har endnu ikke seet Nogen forsøge paa at faae Stipendier ved Universitetet, uden at have maattet deponere i visse lærde Retninger; det har jeg ikke seet, og jeg skulde meget tvivle paa, at der er Afgang dertil; jeg idetmindste har aldrig kunnet finde nogen Lov, der hjemler Saadant. Jeg har seet Folk i en fremrykket Alder igjennem Conferencer at faae Afgang til Universitetets Grader, ja, endog til Professorater, men jeg har hverken paa det ene eller andet Collegium eller paa Regentsen eller noget som helst andet saadant Sted fundet en Mand af ulærd Oprindelse. Naar det ærede Medlem, der talte sidst, sagde, at jeg dog maatte indrømme, at Saadanne, som skulle tilstedes Afgang til Universitetet, maatte have en vis forudgaaende Modenhed — jeg synes det var saaledes, han udtrykte sig —, saa veed det ærede Medlem ligesaagodt som jeg, at der er meget lærde Instituter, hvor de første Lærde i Europa holde Forelæsninger, dybtgaaende Forelæsninger i visse Videnskaber, Astronomie, Mathematik og Physik; for aabne Døre, for hvem der vil, uden at spørge Nogensomhelst, med hvilken Afgang han kommer ind ad den Dør, idet der kun fordres, at der skal være Plads i Stuen. Det finder hyppigt Sted; men altsaa er det ikke nødvendigt for at følge Underviisningen ved Universitetet at have underkastet sig visse Betingelser, at have aflagt en Prøve. Det er netop denne Forbindelse mellem Skolerne og Universitetet, som jeg kalder forkastelig. Skolerne skulle ikke have Ceneprivilegium paa at sende Folk under begunstige Forhold til Universitetet. Hvorledes Universitetet vil stille sig ligeoverfor den opvoxende Ungdom, det er en anden Sag, men der skal ikke være nogen Berettigelse i den Retning for en Skole af nogen som helst Art, det er den